

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: קופ	שם פרטי: סמי
---------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: קופ		בלועזית Kop
שם פרטי איתו נולדתי: שמואל	בלועזית Sami	מין: ז שנת לידה: 1932
עיר לידה: טשערנוביץ	בלועזית Tchernovitch	ארץ לידה: רומניה
שם פרטי ושם משפחה של האב: יהושוע קופ	שם פרטי ושם נעורים של האם: אסתר ברנהולץ	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: טשערנוביץ	בלועזית Tchernovitch	ארץ המגורים: רומניה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: לא (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	מקצוע לפני המלחמה: לא (תלמיד, סנדלר, מורה)	חבר בארגון או בתנועה: לא (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: טשערנוביץ - רומניה (שם העיר או האזור ושם הארץ)		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית Tchernovitch Ghetto	גטו טשערנוביץ
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	גטו טשערנוביץ	תאריך השחרור: 10.11.1944
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתן עד מתי	שנת עליה: 1950	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה טרנסילבניה

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

נא ספרי/י על קורותיך לפני ובזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

נולדתי בשנת 1932 בטשערנוביץ שברומניה, עיר יהודית גדולה. ניהלנו חיים קהילתיים עשירים ואני למדתי בבית ספר יהודי. המלחמה פרצה ביולי 1941, ביום שני. הגרמנים כבשו את העיר ביום שבת. גרנו על הרחוב הראשי. הייתה הפגנה אזרחית גדולה כנגד היהודים והרוסים, בהפגנה היו 2 חיילים שירו מדי פעם באוויר. אני הייתי ילד והלכתי גם בהפגנה כדי להתערב בנייהם, ולא שמו לב אליי למרות שהייתי ג'ינג'י וחריג בנוף. שמעתי את הקריאות שלהם כשהתקרבו לתחנת הרכבת. ראיתי 2 יהודים שחזרו מבית הכנסת, אחד עם חליפה אפורה ואחד חליפה לבנה עם טלית ביד. הנוצרים יצאו מתוך ההפגנה וזרקו עליהם אבנים, הרביצו להם וקרעו אותם לגזרים. ראיתי זאת והחלטתי לחזור הביתה. (הסיפור הזה חזר לי בסיוטים כשראיתי בחדשות שלנו את הליניץ' על 2 החיילים שלנו ברמאללה).

לאחר שחזרתי מהתהלכה, שער החצר של הבית המשותף שלנו נשאר בטעות פתוח. כמה דקות לאחר מכן, חייל רומני רץ אחרי בחורה אוקראינית כדי לאונסה. היא במרוצתה נכנסה לחצר הבית, והחייל אחריה. אימי ישבה במפתן הדלת, וכשראתה את החייל קפאה על מקומה מבלי יכולת לקום. שלמה, בחור שגר באחד הבתים, היה בדרך ליציאה לדודתו. כשעבר ליד החייל, החייל אמר לו לעצור, וירה בו כדור והרגו. לאחר מכן שאל החייל את אימי אפוא הבחורה, והיא אמרה "אין לי מושג". הוא דרך את נשקו, אבל פתאום שם לב לבחורה והחל לרדוף אחריה. כך ניצלה אימי, אבל היא עוד ישבה מאובנת במשך שעותיים אחר כך.

באותה שבת עברו הגרמנים בית בית, בשיתוף פעולה של השכנים הנוצרים, והרגו יהודי יהודי. הדוד שלי גר באותה שכונה. אספו שם 500 איש ולקחו אותם לתיאטרון במרכז העיר. החזיקו אותם עד מוצאי שבת, ובמוצאי שבת שחררו את המבוגרים מחוץ לתיאטרון. ביציאתם ירו בהם עם מכונות ירייה, ורק חלק קטן מהם הצליחו לברוח. נשארו כ-300 צעירים. ביום ראשון לקחו אותם מחוץ לעיר, נתנו להם כלים ודחפורים, והם חפרו לעצמם קבר אחים. השכנים הנוצרים היו צריכים לכסות את זה, והם סיפרו שהאדמה עדיין זזה כי חלק מהאנשים היו פצועים ועדיין לא מתו.

לאט לאט נבנה גטו בטשערנוביץ, והחל הגירוש של היהודים לאוקראינה בקרונות בקר. אני שהייתי בגטו כחודשיים ולאחר מכן חזרנו הביתה, ובמשך השנים נעשה סלקציות לאוקראינה. את אבי לקחו לעבודה בכפיה ברומניה ואת רוב תושבי העיר גרשו לאוקראינה, מעבר לנהר הבוק, שם נהרגו רובם.

בשנים שהייתי בבית הרומנים שלטו. ליהודים היה אסור ללכת ברחוב. לשוק היה מותר להיכנס רק בין השעות 10-12, באותן שעות היה שוטר שעמד בשער ואיפשר ליהודים להיכנס. הסתובבנו עם טלאי צהוב 6X4 ס"מ וכך ידעו שאנחנו יהודים. לא היתה עבודה ולא היה מה לאכול, כל הזמן היינו רעבים. היה לי חלום לסיים ארוחה, ושישאר לי קצת אוכל על השולחן, ואני אאוותר על זה כי אהיה שבע.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד היום

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

מטשערנוביץ נסענו לעיירה אחרת ברומניה (לא זכור לי את שמה), ואחר כך לבוקרשט. שם נכנסתי לתנועת נוער. לאט לאט החל שלטון הקומוניזם ופירק את תנועות הנוער. ב-1950 עלינו אני ואחי לאחר שהגשנו בקשה מיוחדת. מבוקרשט נסענו לקונסטנסה, עיר הנמל, שם עלינו על אוניה עד חיפה. הגענו בתאריך 14.5.1950, זה היה שבת. שנה לאחר מכן גם הוריי ביקשו אישור עליה, ועלו לבית שמש. עם הגיעי לגיל 17 התחלתי לעבוד בעבודות מזדמנות. התגייסתי לצבא ב-15.11.1950. התחתנתי והתגרשתי. כיום אני עירי ללא ילדים.

ראיון : הילה פבר

בית שמש, יוני 2013